

غريب په فانکه میں ہے (پشتو)

غريب په فائده کښ دې

پيشکش: مجلس المدينه العلميه (دعيه إسلامي)

۹، جمادی الاول ۱۴۱۰ھ بمطابق 7 دسمبر 1989ء د جمعی په شپه په هفتنه واره سنتونه د که اجتماع کښ
شیخ طریقت امیر اهلیست، بانی دعوت اسلامی حضرت علامہ، مولانا، ابو بلال محمد الیاس عطار
 قادری، رضوی دعاۓ تکالیف العالیہ د دعوت اسلامی په وړ مبني مدنی مرکز جامع مسجد کلزار حبیب (کلستان
 اوکاروی باب التدینه کراجن) کښ "د غربیه برکتونه" په عنوان باندی د سنتونه د کې بيان فرمائیلی وو، د
 هغې په مدد دا رساله د کافی مواد د اضافې سره ترتیب کړي شوي.

غريب په فائده کبن دي

دا بيان ”غريب فائدے میں ہے“ شیخ طریقت امیر اہل سنت، بانی دعوتِ
اسلامی حضرت علامہ، مولانا، ابواللآل محمد ایاس عطار قادری، رضوی
ڈاکٹر گنگلہ الغالیہ په اردو ژبه کبن د دعوتِ اسلامی په اولنی مَدْنَی مرکز
جامع مسجد گلزارِ حبیب (گلستانِ اوکارپوی، باب المدینہ کراچی) کبن د سُنّتو
نه ڈکھ اجتماع کبن ”د غربیئ برکتونه“ په عنوان فرمائیلی وو. المدینۃ
العلییہ دا بيان د رسالی په صورت کبن د نوی مواد د اضافی سره مُرَتَّب
کرپی دي.

مجلس تراجم (دعوتِ اسلامی) د دی رسالی په آسانہ پیشتو ژبه کبن د وس
مناسب د ترجمہ کولو کوشش کرپی دي. کہ چرپی په دی ترجمہ کبن خه
غلطی یا کمپی، زیاتی او مومن نو ستاسو په خدمت کبن عرض دی چه
مجلس تراجم ته خبر و رکری اود ثواب حقدار جور شیء.

پیشکش: مجلس تراجم دعوت اسلامی

برائے رابطہ:

عالَمِي مَدَنِي مرکز فیضانِ مدینہ محلّہ سوداگران
پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 1262

Email: 📩 translation@dawateislami.net

فهرست

نمبر	عنوان
1	غريب په فائده کبن دي
1	د درود شريف فضيلت
2	د شير خُدا كَرَمَ اللَّهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمُ قَنَاعَتٌ
4	د زړه نړمولو نسخه
4	د غريبيه فائدي
6	غريبان او فقيران به پينځه سوه کاله مخکنن جَنَّتٌ ته [حَيٌّ]
9	په غريبيه باندي صبر
10	آيا مالداران د غرييانو نه په عمل کبن وړاندي دي؟
11	غريب او ميسكين خليفه
13	د پريشان حاله دعا
15	د ميسكينانو د پاره جَنَّتٌ
16	اکثر جَنَّتیان به غرييان وي
17	د نبئ رَحْمَتٌ دُعا او د ميسكينانو سره حَبَّتٌ
19	د فُقَرَا سره حَبَّتٌ اللَّهُ تَعَالَى د نِزَدِيکَت سبب
19	حقيقي مُفْلِسٌ خواه؟
21	د مُفْلِسٌ لري کولو وظيفه
23	په روزئ کبن د برکت بهترینه نسخه
24	د تنگدستي علاج
24	په رزق کبن د برکت وظيفه
26	مَدَنِي سپرلي: په K.E.S.C کبن نوکر شو
28	دلیاس خوارلس مَدَنِي ګلونه
32	مَدَنِي حُلْيه
33	د بيان د کولونيتونه
34	د بيان اوږيدو نیټتونه

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ يَسِّرْ اللّٰهُ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ

غريب په فائده کښ دی

شيطان که هر خومره ناراسي درولي خوتاسو د رساله د اول نه د آخره
پوري اولوليء ان شاء الله عزوجل د ثواب ديده خزانه حاصلولو سره به درته
د غريبې د فضائلو او بېرىكتونو معلومات هم حاصل شي .

د دُرُود شريف فضيلت

د حضرت مُحَمَّد مُصطفىٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيْهِ وَسَلَّمَ صحابي حضرت سَيِّدُنَا جابرٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ والد مُحترم حضرت سَيِّدُنَا سَمُّرَةُ سُوَائِي رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ روایت کوي چه موږه د خور آقا صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيْهِ وَسَلَّمَ په خدمت کښ حاضر وو، یو کس حاضر شو او عرض ئې اوکرو: يا رسول الله صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيْهِ وَسَلَّمَ! د اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ په بارگاه کښ د ټولو نه بنه عمل کوم یو دي؟ نو حضور اکرم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيْهِ وَسَلَّمَ ارشاد او فرمائیلو: ”ربنتیا وئیل او آمانت ادا کول.“ (د حدیث راوی حضرت سَيِّدُنَا سَمُّرَةُ سُوَائِي رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ فرمائی) ما عرض اوکرو: يا رسول الله صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيْهِ وَسَلَّمَ! نور هم خه ارشاد او فرمائی! اوئې فرمائيل: ”په کثرت سره ذکر کول او په ما باندې دُرُود شريف لوستل چه دا عمل فَقْرَ (يعني غريبي) لري کوي.“

(القولُ البديع، البابُ الثاني في ثواب الصلاة على رسول الله ... الخ، ص ۲۷۳ مختصرًا)

فرمانِ مُصطفَى ﷺ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کرپ
هغه ڏجنت لاره هیره کرپ۔ (طلخانی)

بهر رفع حرض و زحمت و رنج و گلُفت
ڏھونڌتے پھرتے ہیں وہ لوگ کہاں کا تعویذ
تم پڑھو صاحبِ لولاک په کثرت سے ڈزود
ہے عجب درد نہیں اور آماں کا تعویذ
د اشعار و ترجمہ: (۱) خوک چه د خپل زحمت، غم، تکلیف او مرض لری کولو د
پاره په تعویذونو پسی گرخی (۲) هغه ڏ په خوب نبی ﷺ
باندی درود لوی، داد تکلیفونو لری کولو والا ڏیر عجیبہ تعویذ دی۔

صلوٰا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د شیر خدا ڪرَمَ اللَّهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمُ قناعت

حضرت سیدنا سُوید بن غَفله رضی اللہ تعالیٰ عنہ فرمائی، چه زه د امیر المؤمنین
حضرت مولائے کائنات، علیٰ المرتضی شیر خدا ڪرَمَ اللَّهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمُ
په خدمت کبن دارالامارة کوفہ ته حاضر شوم۔ د هغوي رضی اللہ تعالیٰ عنہ
مخی ته د وریشو مبارکو ڊوڊئ او د پیئو [یعنی شودو] یوه پیالئ پرته وہ
ڊوڊئ دومره اوچه او ڪلکه وہ چه کله به ئی په لاسونو او کله به ئی په
خپل زنکون کینبوده او ماتوله به ئی۔ ما د هغوي رضی اللہ تعالیٰ عنہ وینزي
فِضَّه رضی اللہ تعالیٰ عنہا ته اووئيل: په دوئی باندی ستاسو زره نه خُوکیری؟
او گورئ په ڊوڊئ پوري ٿکالی [پک] نبتي دی، د دوئی د پاره د وریشو
وره چنپوئ او نرمه ڊوڊئ ورله چخوئ۔ چه په آسانئ ماتیری۔ فِضَّه
رضی اللہ تعالیٰ عنہا جواب را کرو: امیر المؤمنین رضی اللہ تعالیٰ عنہ زمونبر نه پخنه
وعدد اخستی ده چه د هغوي د پاره به کله هم د وریشود چنپ کرو ورو
ڊوڊئ نه چخوئ۔ په دی کبن امیر المؤمنین رضی اللہ تعالیٰ عنہ زما طرف ته

فرمان مُصطفىٰ ﷺ عَلَيْهِ السَّلَامُ: دَچا په خوا کښ چه زما ذکر او شو او هغه په ما دُرُود پاک او نه لو ستو تحقیق هغه بدجته شو. (ابن سنی)

مُتَوَجِّه شو او اوئې فرمائیل: اے ابنِ غَفلة! تاسو دې وینزې ته خه فرمائی؟ ما چه خه وئيلي وو هغه مې ورته عرض کړل او دا عرض مې ورته او کړو چه: يا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! تاسو په خپل څان باندې رحم او کړئ او دومره مشقت مه تیروئ. نو هغويٰ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ او فرمائیل: اے ابنِ غَفلة! زموږ خوب خور آقا ﷺ او د هغويٰ د کور کسانو کله هم پرله پسې درې ورځي د غنمو ډوډئ په مره خيته نه د خورلي او نه کله د هغويٰ ﷺ د پاره د چنړ کړو وړو ډوډئ پخه کړي شوي ده. يو خل په مَدِينَةُ مُنَوَّرَةِ کښ لوړې ډير تنګ کړو نو زه د مزدوری د پاره اووتم، يوې زنانه د خاورې لوتې جمع کړي وي او د هغې نه ئې خته جو پول غوبنتل، ما د هغې سره د [کوهی نه] د د یوې بوقي او بوا [راخیژولو] په بدله کښ د یوې کجوري مزدوری مُقرَّره کړه او شپارس بوقې مې را او ووستلي او هغه لوتې مې ورله لمدي کړي تر دې چه زما لاسونه تنرا کې [پوناقې] شو، بيا مې هغه کجوري راوري او د حُضُورِ اکرم ﷺ په خدمت کښ حاضر شوم او توله واقعه مې ورته بيان کړه نو خور آقا ﷺ هم د هغې نه خه کجوري او خورلي. (ذکرۃُ الْخُواصِ) الباب الخامس ص ۱۱۲، فيضان سنت جلد اص ۳۶۹ د الله عَزَّوجَلَّ د په هغويٰ رحمت وي او د هغويٰ په برکت د زموږه بې حسابه بخښنه او شي.

صلوٰعَكَ الْحَبِيبُ! ﷺ

فرمان مُصطفىٰ ﷺ: چا چه په ما باندي لس خله سحراو لس خله مانهام دُرود پاک اولوستل َقيامت په ورخ به هغه ته زما شفاعت نصيب کيري. (مجمع الزوائد)

د زره نرمولو نسخه

خوبو خوبو اسلامي ورونو! د أمير المؤمنين حضرت مولائي کائنات، عَلِيُّ الْبُرَّاضِي شير خدا گرمه الله تعالی و مجھه الکريم د سادکه نه قربان شم. د دومره دومره تکليفونو برداشت کولو باوجود به هغوي کله گيله نه کوله. د خوراك سره سره به د هغوي جامي هم ډيرې ساده وي. يو خل د هغوي حَسْنَة په خدمت کښ عرض اوکړي شو، تاسو په خپل قميص کښ پيوندولي لکوي؟ اوئي فرمائيل: **يَخْشَعُ الْقَلْبُ وَ يَقْتَدِي بِهِ الْمُؤْمِنُ** يعني د دي سره زره نرميري او مومن د دي پيروي کوي [يعني د مومن زره نرم پکار دي]. (حلية الاولياء، على بن ابي طالب، ج 1 ص ۱۲۴ رقم: ۲۵۴)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ خوبو خوبو اسلامي ورونو! غريبي د الله عَزَّوجَل نعمت [دي]، خوب آقا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ الْبَوْسَلَمَ ئې خونبوی، او ډير زيات فضيلت او بيشميره فائدي لري. په هم دي وجه د الله نيك بندکانو غريبي خونبه کري ده خنګه

چه

د غريبه فائدي

حضرت سَيِّدُنَا إِبْرَاهِيمَ بْنَ بَشَّارَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائي: چه زه د حضرت سَيِّدُنَا إِبْرَاهِيمَ بْنَ ادْهَمَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ سره په سفر کښ ووم او مونبيه دوارو روزه نيولي وه، خود روزه ماتي د پاره زمونبر سره هيچ

فرمان مُصطفىٰ ﷺ: په ما باندي دُرود شريف کثرت کوي بيشهه دا ستاسو
د پاره پاکي ده. (أَبْوَيْحُلْ)

هم نه وو او نه خه داسي ظاهري اسباب بنكاريدل چه په هغې د روزه
ماتي خه انتظام کيدي شوي. زما دا فِكرمندي ئې چه او ليدله نو
حضرت سَيِّدُنَا إِبْرَاهِيمَ بْنَ أَدَمَ ﷺ او فرمائيل: ”اے ابن بشار
(عَجَّلَ اللَّهُ عَزَّوَجَّلَ) غريبانو او مِسْكِينَانُو ته په دُنيا او آخِرَت
کين خومره نعمتونه او راحتونه ورکړي دي، د قیامت په ورځ به د
هغوي نه د رکواه په باره کښ تپوس کېږي او نه به ورسره د حج،
صادقې او اصله رِحْمَه او حُسْنِ سلوك په باره کښ حساب کتاب کېږي
او د مالدارانو نه به د دې ټولو خیزوونو په باره کښ سُوال کېږي. د دُنيا
دا مالداران او سرمایه دار به په آخِرَت کښ غريب او ناداري او
صرف دُنياوي عِرَّت دار به هلته ذليل و خوار وي، تاسو فکرمه کوي،
الله عَزَّوَجَّلَ د رِزْقَ ضَامِنَ دې هغه به ستا د پاره د رِزْقَ اِنْتِظَامَ کوي،
مونږه د دې دُنياوي مالدارانو نه زيات مالداران يو. په دُنيا او آخِرَت
کښ پوره خوشحالی مونږه شه حاصله ده، نه خفگان او غم شته او نه
د دې [خبرې] پرواه شته چه زمونږه سحر به خنکه وي او مابسام به
مو خنکه [وي]? بس شرط دا دې چه د الله عَزَّوَجَّلَ په اطاعت او
فرمانبردارئ کښ کمي او نه کړو.“ دا ئې چه او فرمائيل نو هغوي په
مانځه کښ مشغول شو او ما هم مونځ شروع کړو. لږ ساعت پس
يو کس مونږ له آته ډوډئ او ډيرې کجوري راوري او دا ئې او وئيل

فرمان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښ چه زما ذکر او شو او هغه په ما دُرُود پاک اونه لوستو هغه په خلقو کښ دير زييات کنجوس (يعني شوم) دي. (الترغيب والترهيب)

چه او خوري! اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ د په تاسو رحم او کري، او بيرته لا رو. حضرت سَيِّدُنَا إِبْرَاهِيمَ بْنَ أَدْهَمَ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ماته او فرمائيل: ”واخلئ او او خوري.“ خنگه چه مونبره طعام خورلو ته کښيناستو، یو سوالگر آواز اوکرو چه د اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ په نامه ما ته لړ طعام را کري. حضرت سَيِّدُنَا إِبْرَاهِيمَ بْنَ أَدْهَمَ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ درې ډوډئ او خه کجوري هغه حاجتمند ته ورکري او اوئي فرمائيل: ”غم رازي کول د اهل ايمان حصه ده.“ (روض الرٰياحين. ص ۲۷۲) د اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ د په هغوي رحمت وي او د هغوي په برکت

د زمونبره بي حسابه بخښنه اوشي. امين بجاialeثي الامين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مانند شمع تيري طرف لو ګلی رهے   دے لظف ميري جان کو سوزو ګذا کا
کيوں کرنا ميرے کام بین غيب سے حسن   بندہ بھی ہوں تو کيسے ٻڑے کارساز کا (ذوق نعمت)
د اشعار و ترجمہ: (۱) ما ته خه داسي شوق را کره چه هر وخت د شمع په شان
ستا په عشق کښ سوزيږم (۲) اے حسن! زما کارونه به ولې نه سمیږي چه زه
د داسي لوئي کارساز (يعني د اللَّه) بندہ یم.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

غريبان او فقيران به پينځه سوه كاله مخکښ جنت ته [خي]

خوبو خوبو اسلامي ورونووا د ذکر شوي واقعي نه معلومه شوه
چه فقر او غربت د سعادت باعث دي، د آفت سبب نه دي. د غريبانو
او فقيرانو به په آخرت کښ مزي وي ځکه چه د مالي عبادتونو لکه
زکوة، فطره [يعني سراسيه] او د حج وغیره په باره کښ به تري تپوس

فرمان مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آله و سلم: خوک چه په ما د جمعي په ورخ درود شریف لولي زه به د قیامت په ورخ د هغه شفاعت کوم. (کنټ العمال)

نه کېږي ځکه چه د احکام د مالدارانو او ملي طاقت لرونکو مُسلمانانو د پاره دي. د محشر په ورخ چه [يو طرف ته] مالداران به په بارگاهِ دُوالِ جلال عَزَّوَجَلَ کښ د خپل مال مُتعَلِّق په حساب کتاب ورکولو کښ مشغول وي ، [او بل طرف ته] به غريبان مُسلمانان د الله عَزَّوَجَلَ په رحمت و مَشِيت جَنَّت ته داخليري او دغسې به جَنَّت ته فقيران او غريبان د مالدارانو نه مخکښ داخليري خنګه چه د حضرت سیدنا ابوهريره رضي الله تعالى عنه نه روایت دي چه د رَسُولِ کریم ﷺ فرمان مُبارک دي: ”مُسلمانان فقيران به د مالدارانو نه نيمه ورخ مخکښ جَنَّت ته داخل شي او هغه (نيمه ورخ) به د ۵۰۰ کالو (همره) وي.“ (برمذى، کتاب الزهد، باب ماجاء ان فقراء الهاجرين..الخ، ص ۱۵۸، حدیث ۲۳۶۱)

غريبان به د مالدارانو نه پينځه سوه کاله مخکښ جَنَّت ته داخليري د دي پهوضاحت کښ حکیمُ الْأَمَّة، حضرت مُفتی احمد يار خان نعيمي رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ فرمائي: یاد ساتیع چه دا ناوخته کيدل به د حساب په وجه نه وي رب تعالیٰ به د قول عالم حساب دیر زراخلي دا [ناوخته کيدل] به د دي فقيرانو د [اوچت] شان بنودلو د پاره وي چه مالداران د حساب په نوم حصار کړي شو او فقيران جَنَّت طرف ته روان کړي شو. مفتی صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ د پينځوو سوو کالو په وضاحت کښ فرمائي: يعني د قیامت ورخ زر کاله ده، الله عَزَّوَجَلَ فرمائي:

فرمان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چا چه په کتاب کنن په ما باندي دُرُود پاک اوليکو ترخو پوري چه زمانوم په هفي کنن وي فريستې به د هغه د پاره بخښنه غواوري. (طبعاني)

مفهوم ترجمہ کنزالایمان: بيشکه ستاسو د
رب په نزد یوه ورخ داسي ده لکه ستاسو
په شمير زر کاله.

إِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَالْفَسَنَةِ
مَقَاتِلًا تَعْدُونَ ﴿٤٧﴾ (ب، ١٧، الحج:)

خو ځيني [خلقو] ته به پنځوس زره کاله محسوسېږي، د هغويي متعلق
رب عَزَّوجَلَ فرمائي:

مفهوم ترجمہ کنزالایمان: هغه عذاب
به په هغه ورخ وي چه د هغې مقدار
پنځوس زره کاله دي.

فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ
سَنَةً ﴿٤﴾ (ب، ٢٩، العارج:)

او ځيني مومنانو ته به د لږ ساعت همره محسوسېږي، رب تعالی فرمائي:
مفهوم ترجمہ کنزالایمان: نو هغه ورخ
سخته ورخ ده، په کافرانو باندي آسانه
نه ده.

فَذِلِكَ يَوْمٌ إِذَا حَسِيرُ^٤ عَلَى^٥
الْكُفَّارِ يَرَوْنَ خَيْرًا يَسِيرًا ﴿٤﴾
(ب، ٢٩، الشَّدَّادُ: ١٠، ٩)

لهذا په آيتونو کنن تعارض [يعني مخالفت] نشته او کيدي شي چه د
قيامت ورخ به پنځوس زره کاله وي خو ځينو ته به زر کاله محسوسېږي،
ځينو ته به د دي نه هم کمه، تر دي پوري چه نيكانو ته به یو ساعت
محسوسېږي خنګه چه یوه شپه په آرام خوب کونکي ته وړوکي
محسوسېږي او تکليف رسيدونکي ته غته [يعني لویه محسوسېږي].
(مراة المناجيج ج ۷ ص ۶۷ بتصریف)

عذاب قبر و محشر سے بچالو نارِ دوزخ سے
خدارا ساتھ لے کے جاؤ جت یا رسول الله! ^{صلی اللہ علیہ وسلم}
(وسائل بخشش)

فرمان مُصطفَى حَلِّ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندي ڏ جمعي په ورخ 200 خله دُرُود شريف او لوست د هجه د دوو سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کنز العُمَال)

د شعر ترجمه: يا رَسُولَ اللَّهِ حَلِّ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ! دَالِلُهُ دَپَارِهِ مِنْ دَقْبَرِ، حَشْرَا وَ دَوزُخُ دَعْذَابُ نَهْ بَچُ كَرِئِ او دَخَانُ سَرَهِ مِنْ جَنَّتِ تَهْ بَوْحَى،
صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

په غريبيه باندي صبر

خوبو خوبو اسلامي ورونو! دا ټول فضيلتونه د هجه غريب مُسلمان د پاره دي خوک چه په خپله غريبيه باندي صبر اوکري. هر وخت د مال جمع کولو په چکر کبن اخته، مالدارانو ته او د هغويي نعمتونو ته په کتلوا کتلوا خپل زره خورلو والا يا د حسد په آفت کبن اخته هجه غريب کس خوک چه په خپله غريبيه باندي صبر نه کوي هجه د بيان شوي ثواب حقدار نه دي او که چري بدقيسمتي ئي راغله او بي صبري ئي نوره زياته کره نو بيا ئي ڏيلت او رُسوائي مُقدَّر جوريدي شي. پس غرييانو او په مُصيبيت کبن اخته خلقو ته هم د اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ د پت تدبیر نه يريدل ضروري دي ځکه چه کيدي شي چه د دي آفتوونو په ذريعه هغويي په ازميښت کبن اچولي شوي وي، نو هسي نه چه ګيلي قيسې او بي صبري اوکري، او د غريبيه او مُصيبيت نه د خان خلاصلولو د پاره حرامې لاري اختيار کري او خپل آخرت برداد کري.

فرمانِ مصطفیٰ ﷺ: چا چه په ما باندې یو خل دُرود شریف اولوستو الله عَزَّوجَلَّ به په هغه باندې لس رَحْمَتُونَه را لمپري او د هغه په اعمال نامه کنن به لس نیکي ليکي. (تیرمذی)

حضرت سیدنا امام محدث ابن جوزی رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ فرمائی: ”محتاجی د یو مرض په شان ده خوک چه په دې کنن اخته شو او صبر ئې اوکړو هغه به د دې اجر و ثواب موږ، په دې وجهه به محتاجه او غریب خلق چا چه په خپل فقر او غربیء باندې صبر کړي وي، [هغوي] به] د مالدارانو نه پینځه سوه کاله مخکنن جنّت ته داخل شي.“
(تلبیس ابلیس، ص ۲۲۵)

رہیں سب شادگروالے شہا تھوڑی سی روزی پر
عطای ہو دولتِ صبر و قناعت یا رسول اللہ! (وسائل بخشش)
چه په لبر رزق خوشحاله وي تول کور
داسې صبر را عطا کړئ یا رسول اللہ

د شعر ترجمہ:

صلوٰ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

آيا مالداران د غریبانو نه په عمل کنن وړاندی دي؟

حضرت سیدنا ابوهریرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ نه روایت دې چه ”مهاجرين فقراء“ [يعني غربيان] د خوب آفا ﷺ په خدمت کنن حاضر شو او عرض ئې اوکړو: یا رسول اللہ ﷺ! مالدارو خلقو اوچتبې او آبدی [يعني د همیشه] نعمتونه یوړل. خوب خوب آفا ﷺ او فرمائیل: هغه خنګه؟ نو هغوي عرض اوکړو: هغوي زمونږ په شان نمونځ کوي او زمونږ په شان روژې هم

فرمانِ مُصطفَى ﷺ: خوک چه په ما د جمعی په ورخ درود شریف لولي ذه به دَ قیامت په ورخ دَ هغه شفاعت کووم۔ (کنز العمال)

نيسي، هغويي صدّقه [يعني خيرات] کوي او مونبيه صدّقه نه شو ورکولي، هغويي ختيونه [يعني غلامان] آزادوي، مونبيه ختيونه [يعني غلامان] نه شو ازادولي، نود غريبيانو غمخوار آقا ﷺ: آيا زه تاسو ته داسي خيز زده نه کرم، چه د هغې په ذريعه تاسو د هغه خلقو سره يوځائي شئ کوم چه ستاسو نه مخکين دی او د هغويي نه مخکين شئ کوم چه ستاسو نه وروسته دي؟ او هيخ خوک هم ستاسو نه افضل [يعني غوره] نه وي سوا د هغه کس نه کوم چه ستاسو په شان عمل اوکري.“ صحابة کرام ﷺ عرض اوکرو: ”يا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ضرور ئې راته زده کري.“ ارشاد ئې اوفرمائيلو: ”تاسو د هر نمانځه نه پس ۳۳، ۳۳ څله تسبیح (سُبْحَنَ اللَّهُ)، تَحْمِيدٌ (الْحَمْدُ لِلَّهِ)، او تَكْبِيرٌ (اللَّهُ أَكْبَرُ) لولي.“ (مسلم، بیتاب المساجد.. الخ. باب استیحباب ذکر بعد الصلاة.. الخ. ص. ۳۰۰. حدیث: ۵۹۵)

میں بے کار باتوں سے چکر ہمیشہ
کروں تیری حمد و شنا یا الہی (وسائل بخشش)

د شعر ترجمہ: فضول خبرو نه می اوساتی همیشه
رانصیب کری ستا صفت، ثنا یا إلھی!
صلوٰا علی الحبیب! ﷺ علی محمد

غريب او مسکين خليفه

د دعوت اسلامي د إشاعتي إداري مکتبۃ المدینہ چاپ شوي د ۵۹۰
صفحو کتاب ”حضرت سیدنا عرب بن عبد العزیز کی ۲۵ ۴ حکایات“ په صفحه ۱۸۷

فرمان مُصطفى ﷺ: په ما باندي په کثرت سره دُرود شريف لولئي بيشهکه ستاسو په ما باندي درود شريف لوستل ستاسو د گناهونو د پاره چښښنه ده. (جامع الصغير)

کبن دي: د أمير المؤمنين حضرت سيدنا عمر بن عبد العزيز رحمه الله تعالى عليه په خدمت کبن د اختر نه يوه ورخ مخکبن د هغوي [ورپي و پري] شهرزادگئ [يعني لونره] حاضري شوي او وئيل ئي: ”بابا جانه! صبا د اختر په ورخ به مونبره کومې جامي اغوندو؟“ اوئي فرمائيل: ”هم دا جامي کومې چه تاسو اغوسټي دي، دا اووينځئ، او صبا ئي وااغوندي!“ هغوي اووئيل: ”نه بابا جانه! تاسو زمونږ د پاره نوي جامي جوري کريء،“ هغوي رحمه الله تعالى عليه او فرمائيل: ”زما لونرو! د اختر ورخ د الله عَزَّوجَلَّ د عبادت کولوا د هغه د سُكرا دا کولو ورخ ده“ نوي جامي اغostel ضروري خو نه دي!“، ”بابا جانه! تاسو بالکل صحيح وائي خو زمونره ملګري جينکي به مونږ ته پيغور راکوي چه تاسو د أمير المؤمنين لونره ئي او د اختر په ورخ مو هم هغه زري جامي اغوسټي دي!“ دا ئي اووئيل او د ماشومانو په ستر کو کبن اوښکي راغلي. د ماشومانو خبرې چه ئي واوريدي نو هغوي رحمه الله تعالى عليه هم خفه شو. هغوي رحمه الله تعالى عليه خازن (وزير ماليات) را اوغونښلو او ورته ئي او فرمائيل: ”ماله د يوي مياشتې تنخواه پيشکي [يعني مخکسن، إدوانس] راکره.“ خازن عرض اوکړو: ”جناب آيا ستاسو یقين شته چه تاسو به د يوي مياشتې پوري ژوندي پاتي شي؟“ هغوي رحمه الله تعالى عليه او فرمائيل: ”جزاك الله [يعني الله عَزَّوجَلَّ] د تاسو ته جزائي خير درکري“ تاسو بيشهکه بشکلي او صحيح خبره اوکړه.“ خازن لا رو. هغوي رحمه الله تعالى عليه ماشومانو ته

فرمانِ مُصطفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دَجَا په خوا کښ چه زما ذکر او شو او هغه په ما درود پاک او نه وئيلو تحقیق هغه بدجتنه شو۔ (ابن سني)

او فرمائیل: ”خوبو لو نړو! د الله و رسول ﷺ و صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په رِضا باندې خپل خواهشات قربان کړئ.“ (معدن‌آخلاق، حصہ اول، ص ۲۵۷)

د الله رَبُّ الْعِزَّةِ عَزَّوَجَلَ دِ په هغوي رَحْمَتَ وي او د هغوي په برَكَتَ د
زمونره بي حسابه بخښنه او شي.

أَمِينٌ بِجَاهِ اللَّهِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

خوبو خوبو اسلامي ورو نړوا موږ له هم د خپلو اسلاف کرام [يعني تير شوي بُزرگان دين] رَحْمَهُ اللَّهُ تَعَالَى په نقش قدم تلل پکار دي او د تنگدستي، محتاجي او د کورنو پريشانو نه يريدل او ګيلى شکایتونه کول نه دي پکار بلکه هميشه الله عَزَّوَجَلَ يادول پکار دي او د هغه په رِضا باندې راضي اوسيدل پکار دي او ډيرې زياته دُعا کانې کول پکار دي خنګه چه

د پريشان حاله دعا

د يو بُزرگ رَحْمَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ په خدمت کښ يو کس عرض او کړو:

حضرت صاحب! د بال بچو فکر ډير پريشانه کړي یم. زما په حق کښ دعا او کړي. جواب ئې ورکړو: ”ستا بال بچي چه کله ستا نه د ورو او د ډودئ د نشت والي [يعني خه وره یا ډودئ د خوراک د پاره نشيته دي دا] شکایت او کړي نو هغه وخت د الله تبارک وتعالی نه دعا غواړه حکه چه ستا د هغه وخت دعا قبلیدو ته زياته نِزدي ده.“ (روضُ الرِّيَاحِين، ص ۲۵)

فرمانِ مصطفیٰ ﷺ: خوک چه په ما دَجْعُونِي په ورخ درود شریف لولي زه به دَقیامت په ورخ دَه گه شفاعت کووم۔ (کنز العمال)

خوبو خورو اسلامی ورونو! خوک چه ډير زيات تنگدسته او غريب وي یقیناً هجه به ډير زيات خفه او غمکین هم وي او د پريشان حاله خلقو دُعا قبليري. خنکه چه د دعوتِ اسلامي د إشاعقی ادارې مکتبة الْمَدِینَة چاپ شوي کتاب ”فضائل دُعا“ کبن د اعلیٰ حضرت والدِ محترم رئیسُ الْمُتَكَبِّمِین حضرت عَلَامَه مولانا نقی علی خان ـ مُحَمَّدُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ دُعَاءَكَانِي قبليري په هعوئي) مُسْتَجَابُ الدَّعَوَاتِ کسانو (يعني د کومو خلقو چه دُعا کانې قبليري په هعوئي) کبن د ټولونه په وړومبني نمبر کبن لیکي دي: ”اټل: مُضطَر (يعني غم زيلې او پريشان حاله).“

د دي په شرح کبن اعلیٰ حضرت شاه امام احمد رضا خان ـ مُحَمَّدُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائي: دي (يعني د غم زيلې او بې وسه د دُعا قبليدو) طرف ته خو پخپله په قرآن عظيم کبن اشاره موجوده ده:

مفهوم ترجمہ کنزالایمان: يا هجه [اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ] آمَنَ يُجِيبُ الْمُضْطَرَ إِذَا دَعَاهُ
چه د بې وسه اوري، چه کله هجه [يعني اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ] ياد کري او لري کوي بدئ. وَيَكْشِفُ السُّوَءَ (پ. ۲۰. النمل: ۶۲)

(فضائل دعا

خوبو خورو اسلامی ورونو! قسم په خدائِ عَزَّوَجَلَّ! د دُنيا په رنگينو کبن ورك مالدار او صاحبِ اقتدار [يعني عهده لرونکي] په مقابله کبن د سُتُّو پابند غريب او نادر [انسان] خوش نصيبة او بختور دي او هجه

فرمان مُصطفى ﷺ علیه السلام: په ما باندي دُرود شريف کثرت کوي بيشهکه دا ستاسو د پاره پاکي ده.
(أبو يعٰن)

په آخرت کبن کامياب دي خوک چه په غريبي، مرضونو او آفتونو کبن د اخته کيدو باوجود د الله عَزَّوجَلَّ او د هغه د رَسُول ﷺ علیه السلام فرمانبردار وي.

زباس پر شکوہ رخ و آلم لایا نہیں کرتے   نبی کے نام لیوا غم سے گھبرا یا نہیں کرتے

د شعر ترجمه: عاشقانِ رسول د پريشانو او تکليفنونو گيلې او شکايتوونه نه کوي او نه د غمونونه يريږي.

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى الْحَبِيبِ!

د مِسْكِينَانُو د پاره جَنَّت

خوبو خوبو اسلامي ورونو! هغه مُسلمانان چه نن د دُنيادارو په نظر کبن سپک ګنړل شي او د غريبي په وجه ئې خپل خپلوان تپوس نه کوي، د مال د کمئ په وجه ورسره خوک خبرې نه کوي. خو قُربان شم د الله رب العزّة عَزَّوجَلَّ د رحمت نه، چه هُم دا خلق د جَنَّت د پاره د عِزَّت او لوئې شان والا دي خنګه چه حضرت سیدنا ابو هریره رضي الله تعالى عنه روایت کوي چه د غريبانو غمخوار خورآقا، محمد مُصطفى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمان مبارک دي: ”د جَهَنَّم او جَنَّت په مينځ کبن بحث [يعني خبرې کول] او شو نو جَهَنَّم او وئيل: چه ”ما ته د ظالمانو او تَكَبُّر کونکو خلقو په وجه فضيلت را کړي شوې دي.“ جَنَّت او وئيل: ”په ما خه شوي دي چه ما ته به صرف کمزوري، بي وسه او

فرمان مصطفىٰ ﷺ: خوک چه په ما باندي یو خل دُرُود او لولي الله (عَزَّوجَلَّ) د هغه د پاره یو قبراط اجر ليکي او قيراط د أحُدَّ د غَرْ همِره دي. (عبدالرازاق)

عاجزه خلق داخليري.“ نو اللہ تبارک و تعالیٰ جَنَّتَ ته او فرمائي: ”اے جَنَّتَه!“
ته زما رَحْمَتْ ئې، زه په خپلو بندگانو كېنى چه د چا د پاره غوارم ستا
په ذريعه به پري رحم کووم،“ او دوزخ ته ئې او فرمائي: ”اے جَهَنَّمَه!
ته زما عذاب ئې، زه په خپلو بندگانو كېنى چه د چا د پاره او غوارم
ستا په ذريعه به عذاب ورکووم.“

(مسلم، کتاب الجنة..الخ، باب النار يدخلها الجبارون..الخ، ص ١٥٢٤، حدیث: ٢٨٤٦ مختصر)

حضرت سَيِّدُنَا عَلَّامَه عَلِيٌّ بْنُ سُلْطَانِ مُحَمَّدٍ قَارِيٍّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ په
دي حديث پاك كېنى د موجود لفظ ”ضَعْفَاءَ“ په وضاحت كېنى فرمائي:
”دلته د کمزورو نه مراد هغه مُسلمانان دي کوم چه مالي او بدني طور
كمзорى دي.“ (مرقاۃ المفاتیح، کتاب الفتن، باب خلق الجنۃ والنار، ج ۹، ص ۶۶۲ تحت الحديث: ۵۶۹۴)

تاج و تخت و حکومت مت دے، کثرت مال و دولت مت دے

لپنِ رضا کا دے دے مژده، یا اللہ مری جھولی بھر دے (وسائل جشن)

د شعر ترجمہ: یا اللہ عَزَّوجَلَّ! ما ته تاج و تخت و حکومت او دپیر دولت مه

راکوپي، د خپلي رضا زيري را کرپي یا اللہ عَزَّوجَلَّ! زما سوال قبول کړي.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

اکثر جَنَّتیان به غریبان وي

خوبو خوبو اسلامي ورونو! ذکر شوي روایت د غریبانو او محتاجه

خلقو د پاره خومره حوصله ورکوونکې دې چه اللہ عَزَّوجَلَّ به په
غریبانو او مسکینانو باندي رحم او فرمائي او هفوئي ته به جَنَّتَ

فرمانِ مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندي یو خل دُرُود شريف او لوسو الله عَزَّوجَلَّ به په هغه باندي لس رحمتونه را ليري او د هغه په اعمال نامه کبن به لس نيكه ليکي. (ترمذی)

ورکړي او جَنَّت موندونکي به اکثر هغه خوش نصibه مُسلمانان وي خوک چه په دُنيا کبن د فَقْر [يعني د فقير] او لوړي او غربيء ژوند تيروي خنګه چه د حضرت سَيِّدُنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنَ عَمْرُو رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ نه روایت دي چه د سرکارِ مدینه صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمان مبارڪ دي:

إَطْلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْفَقَرَاءَ يعني ما چه کله په جَنَّت کبن اوکتل نو او ملي ليدل چه په جَنَّتیانو کبن اکثر تعداد [يعني زيات شمير] د فقراء (يعني غريبانو خلقو) دي. (مسند احمد، مسند عبدالله بن عباس، ج ۱ ص ۵۰۴ حدیث: ۲۰۸۶)

دے حُسن اخلاق کي دولت کردي عطا إخلاص کي نعمت
مجھ کو خزانه دے تقوی کا يا الله مری جھولی بھردے (مسائل پختش)
د اشعار و ترجمه: (۱) د حُسن اخلاق دولت، او د قبول اخلاص نعمت را کړي،
(۲) او را کړي ماته خزانه د تقوی [يعني د پرهیزکارئ]، يا الله زما سوال کړي.
صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د نبی رَحْمَت دُعا او د مسکینانو سره مَحَبَّت

خوبو خوبو اسلامي ورونو! غريبي او مسکيني خو هغه از مينښت دي چه په دي کبن اخته مُسلمان که د صبر نه کار واخلي او سوچ او فکر او کړي نو هغه ته به معلومه شي چه په احاديث مباركه کبن د غريبانو او مسکینانو خومره فضائل بيان شوي دي، په اسلام کبن داسي خلق سپک نه دي بلکه د مَحَبَّت لائق دي، خنګه چه حضرت

فرمان مُصطفیٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دَّچا په خواکنې چه زما ذکر او شو او هغه په ما دُرُود پاک او نه وئيلو تحقيق هغه بدخته شو۔ (ابن سني)

سَيِّدُنَا ابُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيٌّ فرمائي: د مسکينانو سره محببت کوي، خکه چه ما د رَسُولِ اكْرَمَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه په دُعا کنې دا الفاظ شاملول واوريديل:

اللَّهُمَّ أَحْبِنِنَا مِسْكِينًا وَأَمْتَنِنَا مِسْكِينًا وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَةِ الْمَسَاكِينِ
يعني اے الله (عَزَّوجَلَّ)! ما ته د مسکيني په حالت کنې ژوند او د مسکيني په حالت کنې وصال [يعني وفات] راکړې او د مسکينانو په ډله کنې زما حشر او فرمائي.“

(ایں ماجه، کتابُ الزهد، باب مجالسة الفقراء، ج ۴، ص ۴۳۳، حدیث: ۴۱۲۶)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
خورو خورو اسلامي ورونو رو! غريبي او مسکيني د ځان سره خومره
دیر برکتونه راغونه کړي دي چه خور خور پيغمبر صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
هم د مسکينانو په ډله کنې د شاملیدو او هم دا ډله د خپل صحبت
په برکتونو د سرفراز کولو خواهش [لري] او د هغويي سره د محببت
کولو تلقين فرمائي.

سلام اُس پر کہ جس کے گھر میں چاندی تھی نہ سونا تھا

سلام اُس پر کہ ٹوٹا بوریا جس کا بچھونا تھا

د شعر ترجمه: سلام په هغويي چه د هغويي په کور کنې نه سپین زروونه سره زر،
سلام په هغويي چه د توتو بوئي د هغويي بستر وه.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَيْہِ وَسَلَّمَ: کله چه تاسو په رسولانو دُرُود لولئ نوبه ما باندي ئې
هم لوئى، بيشكە زه د تولو جهانونو درب رسول يم۔ (جیجع الجواعيم)

د فُقَرا سره مَحَبَّت اللَّهِ تَه د نِزَديکت سبب

حضرت سَيِّدُنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالٰی عَنْهُ روايت کوي چه حُضُورِ
اکرم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَيْہِ وَسَلَّمَ حضرت سَيِّدُنَا عَائِشَةَ صِدِّيقَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالٰی عَنْهَا ته
او فرمائيل: «يَا عَائِشَةُ أَحِبِّ الْمَسَاكِينَ وَقَرِيبُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ يُقَرِّبُكِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
يعني اے عائشه (رضي الله تعالى عنها)! د مسکينانو سره مَحَبَّت کوه، هغونی
خان ته نِزَدي ساته چه د قِيامت په ورخ الله تعالى تا ته خپل ُقرب عطا
کپري.» (مشکاتُ‌الْأَصْلَابِ، کتاب الرقاق بباب فضل الفقراء، الفصل الثاني ج ۱ ص ۲۵۵ حدیث: ۵۲۴۴ مختصرًا)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْ مُحَمَّدٍ

حقيقى مُفليس خوك؟

خوبو خوبو اسلامي ورونووا دُنيا کبن د مال و زر کمي او محتاجي د
آخرت د نعمتونو د موندلو سبب دې په شرط د دې چه بې صوري او نه
کپري. لهذا په دې حالت مه پريشانه كېږي او مه خفگان کوي.
تشویش ناکه [يعني خفه کونکي] غريبي خود آخرت غريبي ده او هم
دا [د آخرت] غريبي په حقيقة کبن مُصیبت دې لکه خنگه چه د
حضرت سَيِّدُنَا ابُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالٰی عَنْهُ نه روايت دي چه د مدینې سردار
صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَيْہِ وَسَلَّمَ د صحابةَ کرامَ عَلَيْہِمُ الرَّحْمَانُ نه تپوس اوکرو: آيا
تاسو ته معلومه ده چه مُفليس خوك دې؟ صحابةَ کرامَ عَلَيْہِمُ الرَّحْمَانُ عرض اوکرو: په مونبره کبن مُفليس (يعني غريب، مسکين) هغه دې د چا

فرمان مصطفىٰ صلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: په ما باندي په دُرود لوسو خپل مجلisonه بشکلي کړئ خکه چه ستاسو دُرود لوستل به د قیامت په ورخ ستاسو د پاره نوروي. (فردوسُ الأخبار)

سره چه نه درهم [يعني روبي] وي او نه خه مال. نو ارشاد ئې او فرمائيلو:
 ”زما په اُمت کښن مُفلس هغه دي چه هغه به د قیامت په ورخ نمونځونه،
 روزې او زکوٰه راوري خو هغه به فلانکي ته کنولي کړي وي، په
 فلانکي به ئې نہمت لکولي وي، د فلانکي مال به ئې خورلي
 وي، د فلانکي وينه به ئې توئ کړي وي او فلانکي به ئې وهلي
 وي. پس د هغه د نیکونه به هغه تولو ته د هغوي حصه ورکړي شي.
 د هغه په ذمه چه کوم حقوق دي د هغې د پوره کيدو نه مخکښ که
 د هغه نیکیع ختمې شوې نو د خلقو ګناهونه به په هغه ور واچولي
 شي او بیا به هغه دوزخ ته غوازار کړي شي.“

(مسلم، کتابُ البیرون والصلوة..الخ، باب تحریر الظلم، ص ۱۳۹۴، حدیث ۵۸۱)

خوبو خوبو اسلامي ورونو! اويرېږي! او لړزېږي! په حقیقت کښن
 مُفلس هغه دي خوک چه به د نمونځونو، روزو، حج، زکوٰه و صدقات
 [يعني خيرات]، سخاوتونو، د خير بنيگړي د کارونو او د غتو غټونې نیکو
 باوجود د قیامت په ورخ تشن لاس پاتي شي! کله د کنزو کولو، کله د
 نہمت لکولو، د شرعی اجازت نه بغیر د رټلو، بې عرّتی کولو، ذليله
 کولو، وهلو تکولو، عاريتاً [يعني دلبر وخت د پاره د بل چانه] غوبنتلي خیزونه
 قصدأً بيرته نه ورکولو، په قرضه باندي قبضه کولو او د [خلقو] زړه
 خفه کولو په وجه ئې چه خوک خوک په دُنيا کښن خفه کړي وي هغه

فرمان مصطفىٰ ﷺ: چا چه په ما باندي یو خل دُرُود شريف او لوسو الله عَزَّوجَلَّ به په هغه باندي لس رحمتونه را ليري او د هغه په اعمال نامه کبن به لس نيكى ليکي. (تيرمذى)

خلق به د هغه ټولي نيكى واخلي او د نيكو ختميدو په صورت کبن به د هغوي د گناهونو بوج به هغه بار کړي شي او دوزخ ته به حواله کړي شي.

الله! واسطِ ديتا ہوں میں پیٹھے مدینے کا

بچا دُنیا کی آفت سے، بچا عقلى کی آفت سے (وسائل پختش)

الله! دا کووم دعا زه په خاطرد مدینې د شعر ترجمه:

حافظت را کړي د دُنیا او د عقبی د آفت نه

صلوا على الحبيب! صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

ثوبوا إلى الله أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

صلوا على الحبيب! صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

د مُفلِسی لري کولو وظيفه

خوبو خوبو اسلامي ورونو! تاسو ته د آخرت د غريب او د حقيقي مُفلس د بدنصيئ او د دُنیاوي غريب او مسکين د خوش نصيئ متعلق معلومه شوه، زمونږ د تولو دا ذهن [يعني سوچ] جوريدل پکار دي چه که په دُنیا کبن د مال او دولت د کمئ وغیره خه از مينبت راشي نو په هغې صبر او کړو او برداشت ئې کړو او د آخرت د غريبي نه [د الله عَزَّوجَلَّ] پناه او غواړو څکه چه هم د آخرت غريب په حقیقت کبن بدنصيئه ذې.

فرمان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: کوم خلق چه د خپل مجلس نه د الله عَزَّوَجَلَّ د ذکر او په نبی باندي د درود شريف لوستلونه بغړ پا خيدل نو هغه د بدبورداره مُردار نه پا خيدل. (شعب الایمان)

او دا خبره هم ياده ساتي چه د ضرورت مطابق د مال گټلو، د نورو [خلقو] د نه محتاجه کيدو، په چا باندي د بوج نه جوريدو او د روزگار خواهش کول بد نه دي. په داسي خواهش باندي د رزق د پاره کوششونه کول، دعاکاني او وظيفې لوستل د نيكو خلقو طريقه ده، خنګه چه حضرت سَيِّدُنَا إِبْرَاهِيمَ شيرويه ﷺ فرمائي، چه يوه ورخ د الله عَزَّوَجَلَّ د مشهور او مقبول ولی حضرت سَيِّدُنَا مَعْرُوفَ کرخي ﷺ په خدمت کښ يو تنکدسته او مُفْلِسَ کس د خپلې غريبې شکایت اوکرو. هفوئي ﷺ ورته او فرمائيل: ”الله تعالیٰ د تاسو په خپل حفاظت او آمان کښ او ساتي، خپلو بال بچو طرف ته بيرته روان شه او د دي الفاظو وظيفه کوه: ”ماشاء الله كان (يعني الله عَزَّوَجَلَّ چه خه او غونبنتل هغه او شو).“

هغه کس دا وظيفه لوستله او د کور طرف ته روان وو چه په لاره کښ ئې د یو نا اشنا کس سره ملاقات او شو، هغه [نا اشنا کس] هغه ته يوه کخوره [يعني تيلئ] ورکره او لاړو. هغه غريب کس چه کله د هغه کخورې خُله خلاصه کره نو هغه د دينارونو نه ډکه وه، هغه دير خوشحاله شو او د هغه لاري نه بيرته د حضرت سَيِّدُنَا مَعْرُوفَ کرخي ﷺ په خدمت کښ د دي د پاره حاضر شو چه دا قِصَّه ورته بیان کړي، هفوئي ﷺ چه هغه خنګه اوليدو نو ورته ئې

فرمان مُصطفىٰ ﷺ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هير کړل هغه دَجَنْت لاره هيره کړه۔ (ظہرانی)

او فرمايل: ”اے د اللہ عَزَّوَجَلَّ بنده! چه ستا حاجت پوره شوي وو نو بياولي راغلي؟ اللہ رَحْمَن عَزَّوَجَلَّ د تا په خپل حفاظت او امان کښ او ساتي، خپلو بال بچو طرف ته بيرته لار شه او د دي الفاظو وظيفه کوه: ”مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ۔“ (عِيْنُ الْحَكَايَات ص ۲۷۸) د اللہ عَزَّوَجَلَّ د په هغوي رحمت وي او د هغوي په برکت د زمونږي بي حسابه بخښنه اوشي.

أَمِين بِجَاهِ اللَّهِ الْأَمِين ﷺ

کيوں کرنا میرے کام بین غیب سے حسن

بنده بھی ہوں تو کیسے بڑے کار ساز کا (ذوق نعمت)

د شعر ترجمہ: په دي شعر کښ حسن رضا خان رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائي:

کارونه به مې ولې نه سازيري غائبانه

بنده یم زه د دیر لوئي کار ساز پور د گار

صلوا على الحبيب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

په روزئ کښ د برکت بهترینه د سخه

حضرت سیدنا سَهَل بْن سَعْد سَاعِدِي رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ بيان کوي چه يو کس د حُضُورِ اکرم ﷺ په خدمت کښ حاضر شو او د خپلي غريبي او تنگدستي شکایت ئې او کرو. نېئ اکرم ﷺ ارشاد او فرمايلو: چه کله ته خپل کور ته نتوخي نو سلام کوه اکر که هیڅ خوک هم نه وي، بيا په ما سلام او ليزه او يو خل قُلْ هُوَ اللَّهُ شريف [پوره سورت] لوله. هغه کس هم داسي او کړل نو اللہ تعالی هغه

فرمانِ مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درودپاک لوستل هير کړل هغه ډجنت لاره هيره کړه۔ (ظہری)

دومره مالداره کړو چه هغه په خپلو گاونډيانو او خپلوانو کښ هم تقسيمول شروع کړل۔ (*القول البديع، الباب الثاني في ثواب الصلاة على رسول الله.. الخ.* ص ۲۷۳)

د تنگدستی علاج

د مکتبۃ المدینہ چاپ شوي د ۱۹ صفحو کتاب ”مدانی پنجسوره [اردو]“ په صفحه ۲۴۶ کښ دی: ”یا ملک“ لس اتیا [۹۰] خله چه کوم غریب او نادر هره ورخ لوی **إن شاء الله عز وجل** د غریبیع نه به خلاصې اوموگی۔“ (مدانی پنج سوره، ص ۲۴۶)

تو ہے مُنْطِلِ وہ بیں قسم یہ کرم ہے تیرا
تیرے محبوب کے ٹکڑوں پہ پلوں گا یارب۔ (وسائل بخشش)

د شعر ترجمہ: یعنی اے ربہ! ته ورکونکی ئی، او خور آقا صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تقسيموونکی دی، اے ربہ! دا ستا کرم دی چه ستا د محبوب صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ په تکرو باندی پایم۔

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

په رزق کښ د برکت وظيفه

د دعوتِ اسلامی د اشاعتی اداري مکتبۃ المدینہ د چاپ شوي کتاب ”ملفوظاتِ اعلیٰ حضرت“ په صفحه ۱۲۸ کښ دی: یو صحابی (رضی اللہ تعالیٰ عنہ) د حضورِ اقدس (صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) په خدمت کښ حاضر شو او عرض ئی اوکرو: یا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ! دُنيا زما نه مخ اړولي

فرمانِ مُصطفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: کوم خلق چه د خپل مجلس نه د الله عَزَّوَجَلَّ د ذکر او په نې
باندي د درود شريف لوستلو نه بغیر پا خيدل نو هغه د بدبورداره مُدارنه پا خيدل. (شعب الایمان)

دي. اوئي فرمائيل: آيا هغه تسیح تا ته يادي نه دي کومي چه تسیح
دي د فربنتو او د هغې په برکت روزي ورکوله شي، دُنيا [يعني مال دولت]
به تا له ذليله شوي راهي. چه صُبح صادق راخیزی نوسل حله لوله،
”سُبْحَنَ اللَّهُ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَنَ اللَّهُ الْعَظِيمُ وَبِحَمْدِهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ“ ووه ورځي تيري
شوې، چه هغه صحابي بیا په خدمتِ اقدس کښن حاضر شو، عرض
ئې اوکرو: يا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ! دُنيا [يعني مال دولت] ما
له دومره په کثرت سره راغله، زه حیران یم چه کوم خائي ئې کېږدم
چرته ئې اوستام! (لسان البیزان، حرف العین، ج ۴، ص ۳۰۴، حدیث ۱۰۰، زرقاني علی التواہب، ذکر طه
صلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ دَاءِ الْفَقْرِ، ج ۹، ص ۴۲۸ وَاللَّفْظُ لَهُ)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

خورو خورو اسلامي ورونرو! د بنو [خلقو] صحبتونه او د نيكو
[خلقو] دعاکاني ضرور رنگ راوري. په آفتونو مُصيبيتو نو او مشکلاتو
کښن د الله عَزَّوَجَلَّ د نيك بندکانو نه په مدد غوبنستلو مصيبيتونه لري
کېږي او مشکلات حل کېږي.

د غسي د قرآن و سُنَّت د عالمگير غير سياسي تحريرک دعوت اسلامي
د مَدَنِي ماحول سره د تپون او د عاشقان رسول سره په مَدَنِي قافلو
کښن د سفر کولو په برکت هم د حاجتونو پوره کيدو، د مشکلاتو د
حل کيدو او د مصيبيتونو لري کيدو بیشميره واقعات شته دي، خنګه

فرمان مصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خروك چه په ما باندي په ورخ کېن 50 خله درود پاک اولولي د قیامت په ورخ به زه د هغه سره مصافحه کووم (يعني لاس ملاووم). (ابن بشکوال)

چه د دعوت اسلامي د إشاعتي اداري مكتبه المدينه چاپ شوي د ۱۵۴۸
صفحو په کتاب ”فيضان سنت“ جلد اول صفحه ۹۸۰ کېن دي:

مَدَنِي سِپْرِلِي: په K.E.S.C کېن نوکر شو

د اورنگي تاؤن (باب المدينه کراچئ) يو ذمه دار اسلامي ورور په مَدَنِي ماحول کېن د خپل راتلو او د روزگار موندلو واقعه خه داسي بيان کري ده: په 2003.6.19ء کېن به زه د يو اسلامي ورور په دعوت د دعوت اسلامي په هفته واره د سُنّتو نه ڈکه اجتماع کېن حاضريدم خوپابندي مې نه وه. د بې روزگاري په وجه پريشانه ووم، د يو اسلامي ورور د انفرادي کوشش په نتيجه کېن مې د مَدَنِي قافله کورس د پاره د دعوت اسلامي په عالمي مَدَنِي مرکز فيضان مدينه کېن داخله واخسته. **أَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ** د عاشقان رسول ڦحبتونو او برکتونو په ما گنهگار باندي چير نهه اثر اوکرو. او د ڙوند تيرولو صحيح طريقه ئې راته او بنو دله. مَدَنِي قافله کورس پوره کيدونه دوه يا درې ورخي پس راته ٿياني دوستانو او وئيل چه په K.E.S.C کېن د نوکرانو ضرورت دې. موږه هم درخواستونه جمع کري دي تاسوئې هم جمع کري. ما ورته عرض اوکرو چه نن صبا ڪراف په درخواستونو کار نه کيري! په سفارشونو بلکه (په رشوتونو) باندي د نوکرو تركيب جوريږي! زما

فرمانِ مُصطفَى ﷺ: کوم خلق چه د خپل مجلس نه د الله عَزَّوجَلَّ د ذکر او په نبی
باندې د درود شریف لوستلو نه بغیر پا خیدل نو هغه د بدبوداره مُردار نه پا خیدل. (شعبُ الإيمان)

سره خو هیخ هم نشه. آخر د هغويي په ډيره وينا ما هم ”درخواست“
جمع کرو. په شروع کښن تحريري [يعني د ليك] ټست اوشو بيا د
انترويو نه پس ميدېيکل ټست هم اوشو. د بيشميره آثر رسوخ والا
[خلقو د] درخواستونو باوجود يو زه داسي کس ووم چه هر ځای
کښن کامياب شوم! د آخرئ انترويو د پاره چه تلم نو د کور کسانو
راته ډير اووئيل چه په پينت شرت کښن لار شه، خو ما د عاشقان
رسول د صحبَت په برَكت انگريزی لباس پريښودي وو، لهذا په
سپين پرتوګ او قميص کښن ورغلم. افسر چه زه په مذهبی انداز
کښن او ليدم نو زما نه ئې د حئيني اسلامی معلوماتو سوالونه اوکړل.
ما په آسانې سره د هغې جوابونه ورکړل څکه چه **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوجَلَّ** ما
دا قول په مَدَنِي قافِله کورس کښن زده کړي وو. **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوجَلَّ** بغیر
د خه سفارش او بغیر د رشوت نه زه په نوکرئ او لکیدم. زمونږ د
کور کسانو چه د مَدَنِي قافِله کورس او د مَدَنِي ما حول برکتونه
اوليدل نو حيران پاتي شو او **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوجَلَّ** د دعوتِ اسلامي مُحب
[يعني محبت کوونکي] جور شو. دا بيان ورکولو په وخت کښن
الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوجَلَّ زه د دعوتِ اسلامي د علاقائي مشاورت د خادم (يعني
نگران) په حیثیت په خپله علاقه کښن د سُتّو په عام کولو او د
مَدَنِي إنعاماتو او د مَدَنِي قافِله په ترغیب ورکولو کښن مصروف یم.

فرمانِ مصطفیٰ ﷺ: کوم خلق چه د خپل مجلس نه د الله عَزَّوجَلَّ د ذکر او په نبی
باندی د درود شریف لوستلو نه بغیر پا خیدل نو هغه د بدبوداره مُردار نه پا خیدل۔ (شعبُ الایمان)

نوکری چاہئے، آئیے آئیے
قالے میں چلیں، قالے میں چلو^۱
تندگ ستی میٹے، دور آفت ہے
لینے کو برکتیں، قالے میں چلو^۲

د اشعار و ترجمہ:

کہ غواریٰ نوکری راشیع راشیع راحیع قافلو کبن لا پرشی
تنگدستی به شي ختم، آفتونه هم ختم او مومنی برکتونه قافلو کبن لا پرشی

صلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

خوبو خورو اسلامی ورونو رو! د بیان په آخره کبن د سُنت فضیلت او یو خو سنتونه او آداب د بیانولو سعادت حاصلووم. د تاجدار رسالت صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْمَسَلَّمُ فرمان مُبارک دی: چا چه زما د سُنت سره محبت او کرو، هغه زما سره محبت او کرو، او چا چه زما سره محبت او کرو، هغه به په جنّت کبن زما سره وي. (مشکاة المصایب، کتاب الایمان، باب الاعصام بالكتاب..الخ.

الفصل الثاني، ج ۱ ص ۵۵ حدیث ۱۷۵

سینه تیری سُنت کا مدینہ بنے آقا
جست میں پڑوسی مجھے تم اپنا بانا
سینه می د شي جوره د سُنتو مدینه خوره آقا
جنّت کبن گاؤندي د خان می کرہ خوره آقا

د لباس خوارلس مَدَنی گلوونه

درې فرامين مصطفیٰ ﷺ واوري: د پيريانو د سترگو او د خلقو د سِتر په مينځ کبن پرده دا ده چه کله خوک جامي ويستل غوارپي نو [مخکبن د] پسْمِ الله اولولي. (البعْجُمُ الْأَوْسْطَجِ ۲۰۴ ص ۵۹ حدیث ۲۵۰) مقتسر

فرمان مُصطفىٰ ﷺ عَلَيْهِ السَّلَامُ: چا چه په ما باندي لس خله سحر او لس خله مانبام دُرود پاک اولوستل ڈييامت په ورخ به هغه ته زما شفاعت نصيب كيري. (مجمع الْوَاعِدَينَ)

شهير حكيم الْأَمَّت حضرت مُفتى احمد يارخان رحمه الله تعالى فرمائي:
 خنگه چه ديوالونه او پردي د خلقد نظر نه پناهي جورېري دغسي به
 دا د الله عَزَّوجَلَ ذكر د پيريانو د سترگو نه پرده جورېري او شيطان به
 هغه (يعني شرمگاه) نه شي ليدي. (مرآة ج ۲۶۸ ص ۲۶۸) ﴿ خوک چه جامي
 واغوندي او دا اولولي: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا وَرَزَقَنِي مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِّنْ
 وَلَا قُوَّةٌ (ترجمه: قول تعريفونه الله عَزَّوجَلَ لره دي چا چه ما ته دا جامي واغونستلي او
 زما د طاقت او قوت نه بغیر ئي ما ته عطا کړي) نو د هغه مخکنن وروسته
 گُناهونه به معاف شي. (شعب الإيمان ج ۵ ص ۱۸۱ حدیث ۲۸۵) ﴿ خوک چه د قدرت
 [يعني د وس] باوجود بنائسته او بنکلي جامي اغونستل د تواضع (يعني د
 عاجزئ) په طور پرېردي، الله تعالى به هغه ته د کرامت حُلَه ور
 واغوندي. (آبُوداؤد ج ۴ ص ۳۲۶ حدیث ۴۷۷۸) ﴿ د حُضُورُ أَكْرَمٍ ﷺ
 مبارڪ لباس به اکثر د سپين رخت [يعني د سپين کېږي] وو. كشف الازمیاس فی
 إِسْتِخْبَابِ الْبَيْسِ لِلشَّيْخِ عَبْدِ الْحَمْدُوی ص ۳۶ ﴿ لباس د حلالې ګتي ضروري دي
 او کوم لباس چه د حرامې ګټې نه حاصل شوي وي، په هغې کښن
 فرض و نفل یو مونځ هم نه قبلېري. (ایضاً ص ۱۴) ﴿ منقول دي: چا چه په
 ناسته باندي عمامه او تره یا ئې په ولاړه باندي پاجامه يا پرتوګ
 واغونستلو نو الله عَزَّوجَلَ به هغه په داسي مرض کښن اخته کړي چه د
 هغې علاج نشيته. (ایضاً ص ۳۹) ﴿ د اغونستلو په وخت کښن دبني طرف
 نه شروع کوي (څکه چه دا سُتَّ دی) مثلاً چه ګرته [يا قميص]

فرمان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: په ما باندي ڏُرود شريف کثرت کوي بيشهه دا ستاسو د پاره پاکي ده. (أَبُو يَعْلَى)

اغوندي نو مخکبن پهنبي لِستونري کښن بني لاس داخل کړئ بيا کڅ لاس په کڅ لِستونري کښن. (ایضاً ص۴۳) هم دغسي پرتوګ اغوستلو کښن مخکبن په بني پينځه کښن بني بنيه داخله کړئ او چه کله (قيص يا پرتوګ) او باري نو د دي برعکس (يعني برخلاف) کوي، يعني د کڅ طرف نه شروع کوي. د دعوتِ إسلامي د اشاعتي ادارې مکتبةُ المدینه چاپ شوي د ۱۱۹۷ صفحو کتاب "بهاړ شريعت" د جلد ۳ په صفحه ۴۰۹ کښن دي: سُنَّتْ دا دی چه د لَمَنْ اوْگَدَوَالِيْ د پَنْدِيْ د نيمې پوري وي او د لِستونري اوْگَدَوَالِيْ زيات نه زيادت د ګوتو د خوکو پوري او پلن والي ئې یو لویشت وي. (رُدُّ الْحُكْمَارَج ۵۷۹ ص۹) سُنَّتْ دا دی چه د نارينه تهbind [يعني لنگ] يا پاجامه [وغيره] د ګيئي نه پاس وي. (مراة ج ۶ ص ۹۴) نارينه د نارينو او بنسخي د د بنسخو جامي اغوندي، د ورو ماشومانو د پاره هم د دې خبرې لاحظ ساتي د دعوتِ إسلامي د اشاعتي ادارې مکتبةُ المدینه چاپ شوي د ۱۲۵۰ صفحو په کتاب بهاړ شريعت چلد آول صفحه ۴۸۱ کښن دي: د نارينه د پاره د نامه د لاندي نه ترد زنگونانو د لاندي پوري "عورت" [يعني فرض پرده] ده، د دې پټول فرض دي. نوم په دې کښن شامل نه دې او زنگونان پکښن شامل دي (رُدُّ الْحُكْمَارَج ۲ ص ۹۳) په دې زمانه کښن ډير خلق داسي شته چه تهbind يا پرتوګ داسي اغوندي چه د سپوغزو (يعني د نامه نه لاندي د راوتي څائي) خه حصه ئې بشکاري، که په گرته [يعني

فرمان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښن چه زما ذکر او شو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کښن دير زيات کنجوس (يعني شوم) دي. (الْتَّغْيِيبُ وَالْتَّرْهِيبُ)

قیص] وغیره کښن داسې پت وي چه د پوستکي (يعني خرماني) رنگ پکښن نه خلیپري نو خیر دي، کني حرام دي او که په مانځه کښن د خلورمي حصې په قدر بسکاره وو نو منع نه کيږي (بهار شريعه) خصوصاً د حج او د عمرې احرام والوته په دي کښن د سخت احتیاط ضرورت دي. ﴿ نن صبا خیني خلق په بسکاره د خلقو په مخکښن جانګي (نیم پتلون) اغواسټې وي او ګرځي او په هغې کښن د هغوي زنګونان او ورنونه بسکاري دا حرام دي، د داسې خلقو بسکاره زنګونانو او ورنونو ته کتل هم حرام دي. بالخصوص د لوبو په میدان کښن، د ورزش کولو ځایونو [يعني ګلبونو وغیره] کښن او د سمندر په غاره داسې نظاري زیاتې وي. لهذا داسې مقاماتو ته په تلو کښن سخت احتیاط ضروري دي ﴿ د تکبُر [يعني د فخر] په طور چه کوم لباس وي هغه منوع [يعني منع] دي. تکبُر شته او که نه، د دي پیژندکلو د داسې اوکړي چه د دي کپرو [يعني جامو] اغواستلو نه مخکښن چه د ده کوم حالت وو، که د اغواستلو نه پس هم د ده هم هغه حالت وي نو معلومه شوه چه په دي جامو کښن تکبُر نه دي پيدا شوې. خو که هغه حالت ئې اوس نه وي پاتي نو بيا تکبُر پيدا شوې دي. لهذا! د داسې جامو نه د څان پچ ساتي ځکه چه تکبُر دير خراب عیب دي.

(بهار شريعه ج ۳ ص ۵۷۹، ر د الْبُحْتَارِج ۱۶۳ مَدْنَى پهول، ص ۲۰)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!
صلوا على الحبيب!

فرمان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خوک چه په ما د جمعي په ورخ درود شريف لولي زه به دقيامت په ورخ د هغه شفاعت کووم. (كتز العمال)

مَدَنِي حُلَيْه

گيره، زلفي، په سر باندي شنه شنه عمامه شريف (شين رنگ چه پوخ نه وي)، د تاکانو [يعني توبو] والا سپينه گرته د سُنت مطابق د پندوي د نيمي پوري اوگده، لستونري يو لوپيشت اوگده، په سينه باندي د زره طرف ته جيب کښن بشكاره مساواک، پاجامه يا پرتوک د گيتيو [يعني پرکو] نه بره. [دامَدَنِي حُلَيْه يعني د اوسيدو مَدَنِي انداز دي او] (په سرسپين خادر او په پرده کښن د پرده کولو د پاره په مَدَنِي انعاماتو د عمل په صورت کښن د نسواري رنگ خادر هم که ورسه وي نو مدینه مدینه)

دُعَائِي عَطَار: يا الله عَزَّوجَلَ! ما ته او په مَدَنِي حُلَيْه کښن اوسيدونکو تولو اسلامي ورونو رو ته د شين شين گنبد په سوری کښن شهادت، په جنَّتُ الْبَقِيْع کښن مدفن [يعني خريدل] او په جنَّتُ الْفِرْدَوْس کښن د خپل خور خور محظوظ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ گاونده را نصيب کړي. يا الله عَزَّوجَلَ د تول اُمَّت بخښنه او فرمائي. امين بچاهه الثبي الامين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ان کاديواته عمامه او رزافه وريش مين

لگ رهه بې مدنی حلیه مين وه کتسا شاندار

د حُضور عاشق په ڙلفو، گيره او عمامه کښن

خومره بشکلي بشکاري د هغه دا مَدَنِي انداز

د سُنتو زده کولو د پاره د مَكْتَبَةُ الْمِدِيْنَه دوه چاپ شوي کتابونه (1)

د 312 صفحو کتاب "بهار شريعه" حصه 16 او (2) د 120 صفحو

فرمانِ مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چا چه په کتاب کبن په ما باندي درود پاک اوليكوت خو پوري چه زمانوم په هغې کبن وي فريستي به د هغه د پاره بخښنه غواړي. (طبيړاني)

کتاب ”سنّتین اور آداب“ هديه کړئ او اولولي. د سنّتو د تربیت یوه بهترینه ذريعه د دعوتِ اسلامي په مَدِنی قافلو کبن د عاشقانِ رسول سره د سنّتو نه ډک سفر هم دي.

لوٹنے رحمتیں مت فنے میں چپلو سیکھنے سنّتین مت فنے میں چپلو
ہوں گی حل مشکلین مت فنے میں چپلو حنتم ہوں شاتیں مت فنے میں چپلو
رحمتونه کټلو له قافلو کبن لا پشیء سُنّتونه زده کولو له قافلو کبن لا پشیء
حل به مو شی مشکلونه قافلو کبن لا پشیء
شي به مو ختم مصیبتوونه قافلو کبن لا پشیء

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د بيان د کولو نیتونه

﴿ حَمْدٌ وَ صَلْوةٌ أَوْ پَهْ مَدِنی مَاحُولْ کبن [د بيان نه مخکین] چه کوم درود و سلام لوسټي شي هغه به لوَلَم. د درود شریف فضیلت به بيانووم او صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! به وايم، دغسي به پخیله هم درود پاک وايم او په نورو به ئې هم لوَلَم د سُقِي عَالِم د کتاب نه به په کتلو بيان کووم ﴿ سیپاره ۱۴، نورۃُ النَّحل، آیت ۱۲۵:

أَدْعُوا إِلَى سَيِّلِ رَبِّكَ يَا حِكْمَةً وَالْمَوْعِظَةَ الْحَسَنَةَ

(مفهوم ترجمه کنزُالإِيمان: د خپل رب لاري طرف ته بلنه اوکړه په پوخ تدبیر او په بنه نصیحت) او د بخاری شریف (حدیث ۴۳۶) کبن راغلي د دي فرمان

فرمانِ مُصطفَى ﷺ: چا چه په ما باندی ڏ جمعی په ورخ 200 خلہ ڏرُود شریف اولوست د هغه د دوو سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کتبُ الْعَمَال)

مُصطفَى ﷺ یعنی "اورسوه زما د طرف نه اگر که یو آيت وي" کبن د ورکرو شوو احکامو پیروی [یعنی فرمانبرداري] به کووم ﷺ د نیکئ حُکم به کووم او د بدئ نه به منع کووم ﷺ د شعرونو لوستلو او د عَرَبِي، انگریزی او د مُشکل الفاظو وئيلو په وخت کبن به د زره په اخلاص توجّه ساتم یعنی که د خپل علم رُعب اچول مقصد وو نو د [د دي خیزونو د] وئيلو نه به خان ساتم ﷺ د مَدَنِي قافِلِي، مَدَنِي إِنعاماتو او د نیکئ د دعوت د علاقائي دورې وغیره ترغیب به ورکووم. (ثواب بُرھانے کے نئے، ص ۲۹)

د بيان اوريدو نیتونه

(د مَدَنِي چينل کتونکي هم په دي کبن د خپل حالت مطابق نیتونه کولي شي) ﷺ نظر به بنکته ساتم او بنه په غور به بيان اورم ﷺ د ڏوپ لکولو په خائی به د دین د علم د تعظیم په وجہ چه خومره کيدي شي د آللَّهِ تَعَالَى الْحَمْدُ لِلّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ نظر به کبنينم ﷺ ضرورتاً به د نورو د پاره د خائی غتوولو د پاره د خپل خائی نه خوزیوم او راغوند به کبنينم ﷺ د چا په اوکه وغیره که اولکیدم نو صبر به کووم، بل ته د بد بد کتلوا، رتلو او تکلیف ورکولو نه به خان ساتم ﷺ صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! اذْكُرُوا اللّٰهُ تُبْبُوا إِلَيِّ اللّٰهِ وغیره چه واورم نو د ثواب گتلوا او د آواز لکونکي د زره د خوشحالولو د پاره به په اوچت آواز جواب

فرمانِ مُصطفَى ﷺ: چا چه په ما باندی یو خل دُرود شریف اولوستو اللہ عزوجلّ به په هغه
باندی لس رحمتو نه را لمبri او د هغه په اعمال نامه کنیں به لس نیکئ لیکی۔ (تیرمذی)

ورکووم ﷺ د بیان نه پس به [خلقو ته] پچپله ور وراندی کیرم او د
سلام او مصافحه [کولونه پس به پری] انفرادی کوشش کووم.
(ٹواب برھانے کے لئے: ص ۳۰)

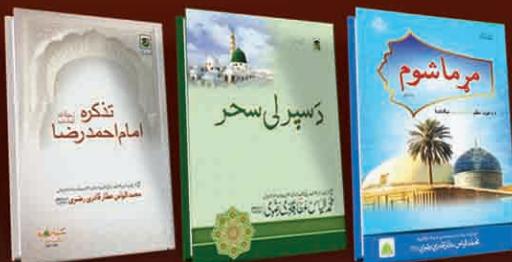
صلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ مَا خَذَ وَمَرَاجِعٌ

مطبوخہ	قرآن مجید	غیر شمار
مکتبة المدینہ، باب المدینہ کراچی	کنزالایمان فی ترجمۃ القرآن	1
دار المغنی، عرب شریف ملک ۱۴۱۹ھ	صحیح مسلم	2
دار المعرفہ، بیروت ۱۴۱۴ھ	جامع ترمذی	3
دار احیاء التراث العربی، بیروت ۱۴۲۱ھ	سنن ابی داؤد	4
دار المعرفہ، بیروت ۱۴۲۰ھ	سنن ابن ماجہ	5
دارالمعرفۃ: بیروت ۱۴۱۸ھ	المستدرک علی الصحیحین	6
دارالفکر، بیروت ۱۴۱۴ھ	مسند احمد بن حنبل	7
دار الكتب العلمية، بیروت ۱۴۲۱ھ	مشکاة المصابیح	8
مؤسسه الریان، بیروت ۱۴۲۲ھ	القول البديع	9
دار احیاء التراث العربی، بیروت ۱۴۲۲ھ	المعجم الاوسع	10
دار الكتب العلمية، بیروت ۱۴۲۱ھ	شعب الانیمان	11
دار الفکر، بیروت ۱۴۱۴ھ	مرقاۃ المفاتیح	12
دار المعرفہ، بیروت ۱۴۲۰ھ	رداہحتار	13
دار المعرفہ، بیروت ۱۴۲۰ھ	الدرالمختار	14
دارالكتب العلمية: بیروت	مکاشفۃ القلوب	15
دارالكتب العلمية: بیروت ۱۴۲۱ھ	روض الریاحین	16
دارالکتاب العربی، بیروت ۱۴۱۳ھ	تلیس ابلیس	17
دارالكتب العلمية: بیروت ۱۴۲۴ھ	عیون الحکایات	18
دار احیاء العلوم: باب المدینہ ۱۴۲۴ھ	کشف الالتباس	19
تعییی کتب خانہ، گجرات	مراۃالمناجیح	20
مکتبة المدینہ، باب المدینہ کراچی ۱۴۲۹ھ	بیارشیرعت	21
مکتبة المدینہ، باب المدینہ کراچی ۱۴۳۰ھ	فضائل دعا	22
مکتبة المدینہ، باب المدینہ کراچی ۱۴۲۸ھ	فیوضان سنت	23
مکتبة المدینہ، باب المدینہ کراچی ۱۴۲۹ھ	منی پنج سورہ	24
شرکت قادریہ، سنهجورو، باب الاسلام سنده ۱۹۸۰ء	معدن اخلاق	25
مکتبة المدینہ باب المدینہ کراچی ۱۴۳۳ھ	حضرت سیدنا عمرین عبدالعزیز	26
مکتبة المدینہ باب المدینہ کراچی ۱۴۳۳ھ	کی 425 حکایات	27
ضباء الدین پیلی کیشنر ۱۹۹۶ء	حدائق بخشش	28
مکتبة المدینہ باب المدینہ کراچی ۱۴۳۵ھ	ذوق نعمت	29
	وسائل بخشش مردم	

دٽنگدستی او د یاری علاج

حُجَّةُ الْإِسْلَام حضرت سِيدُنَا إِمامُ مُحَمَّدٍ بْنِ مُحَمَّدٍ غَزَالِي رحمَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيهِ فرمائی: د طعام خورلو نه پس د سُورَةِ إِخْلَاصٍ او سُورَةِ قُرْيٰش (دواړه سورتونه) لوی. (احیاءُ العُلُومِ ج ۲ ص ۸) حضرت عَلَّامَه سِيدُ مُرتَضَى رَبِیدِی رحمَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيهِ د دې نه لاندې ليکي: د طعام نه پس سُورَةِ إِخْلَاصٍ لوستلولو سره فقر يعني تنگدستي لري کېږي او د سُورَةِ قُرْيٰش لوستلولو سره د یاری او لوړې نه امان حاصلېږي.

(مُنَخَّصٌ از اتحادُ السَّادَةِ الْمُتَقِّيِّينَ ج ۵ ص ۵۹۹)

فيضان مدینه محله سوداګران زره سبزي مندي، باب المدینه (کراچي)

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net